

III. PRZEGLĄD ORZECZNICTWA

ORZECZNICTWO CYWILNE SĄDU NAJWYŻSZEGO

Kodeks cywilny z 23 IV 1964 r. (Dz. U. nr. 16, poz. 93)

Art. 135 § 1. Przez właściwe przepisy określające w myśl art. 135 § 1 k.c. maksymalny rozmiar lokalu mieszkalnego, który może stanowić odrębną nieruchomość, jak również rodzaj domu mieszkalnego, w którym dopuszczalne jest wyodrębnienie własności poszczególnych lokali, rozumieć należy — w obecnym stanie prawnym — przepisy ustawy z dnia 28 V 1957 r. o wyłączeniu spod publicznej gospodarki lokalami domów jednorodzinnych oraz lokali w domach spółdzielni mieszkaniowych (tekst jednolity: Dz. U. nr 47, poz. 228 z 1962 r.), dotyczące rozmiarów lokalu i właściwości domu mieszkalnego warunkujących wyłączenie lokalu spod publicznej gospodarki lokalami. Lokal mieszkalny może stanowić odrębną nieruchomość bez względu na to, czy jest wyłączony spod publicznej gospodarki lokalami (uchwała składu 7 sędziów SN III CZP 95/66 z 15 V 1967 r.).

Art. 163 w związku z art. 213. „W wypadku gdy przed 5 lipca 1963 r. współwłaściciele zorganizowali odrębne gospodarstwa rolne na wspólnej nieruchomości, podział tej nieruchomości jest dopuszczalny bez zachowania wymagań przewidzianych w art. 163, w związku z 213 k.c.” (uchwała III CZP 42/67 z 16 VI 1967 r.).

Art. 292. „Pod rządem prawa rzeczowego (kodeksu cywilnego) bieg terminu zasiedzenia służebności gruntowej rozpoczyna się od chwili, gdy posiadacz tej służebności przystąpił do korzystania z trwałego i widocznego urządzenia (art. 184 pr. rzecz., art. 292 k.c.) (III CZP 12/67 z 21 IV 1967 r.).

Art. 344. „Przywrócenie na podstawie art. 344 k.c. jednemu z małżonków współposiadania mieszkania nie jest w toku procesu o rozwód dopuszczalne” (uchwała III CZP 23/67 z 15 IV 1967 r.).

Art. 346. „W wypadku gdy zakresu współposiadania nie da się ustalić (art. 346), roszczenie o ochronę posiadania — tak w stosunku do jednego ze współposiadaczy, jak i osoby, która dokonała naruszenia posiadania na jego korzyść — nie przysługuje także wtedy, gdy współposiadacz został pozbawiony posiadania w całości” (uchwała III CZP 45/67 z 16 VI 1967 r.).

Art. 687. „Jeżeli najemca lokalu mieszkalnego dopuścił się zwłoki z zapłatą czynszu co najmniej za dwa pełne okresy płatności, a wynajmujący — bez uprzedzenia najemcy na piśmie o zamierzonym z tego powodu wypowiedzeniu najmu bez zachowania terminów wypowiedzenia i bez udzielenia najemcy dodatkowego terminu miesięcznego do zapłaty zaległego czynszu (art. 687 k.c.) — wniósł pozew o natychmiastowe rozwiązanie najmu i orzeczenie eksmisji najemcy z lokalu, powództwo jest nie uzasadnione. Jednakże sąd nie może oddalić powództwa, jeżeli stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy (art. 316 § 1 k.p.c.) wykazuje, że pozwany, mimo wyrażonej w pozwie woli powoda wypowiedzenia najmu bez zachowania terminów wypowiedzenia i mimo upływu terminu miesięcznego od doręczenia mu pozwu, nie zapłacił zaległego czynszu” (uchwała III CZP 113/66 z 22 II 1967 r.).

Art. 1059 § 1 pkt 3. Pracownik państwowego nadleśnictwa, który prowadzi go-

spodarstwo rolne na przydzielonych mu — w związku z łączącym go z nadleśnictwem stosunkiem pracy (stosunkiem służbowym) — gruntach deputatowych nie jest prowadzącym inne indywidualne gospodarstwo rolne w rozumieniu art. 1059 § 1 pkt 3 k.c. (uchwała III CZP 19/67 z 15 IV 1967 r.).

Art. 1065 „Ustanowienie w testamencie spadkobiercą gospodarstwa rolnego osoby, która czyni zadość tylko wymogom art. 1059 § 2 k.c. jest skuteczne nawet wtedy, gdy w dacie otwarcia spadku istnieją osoby, które, gdyby doszło do dziedziczenia ustawowego, byłyby powołane do dziedziczenia gospodarstwa rolnego jako odpowiadające jednemu z warunków z art. 1059 § 1 pkt 1—3 k.c.” (uchwała III CZP 17/67 z 28 IV 1967 r.).

Art. 1075. „Na podstawie art. 1075 k.c. nie jest dopuszczalne także obniżenie dopłaty przypadającej spadkobiercy, który z mocy art. LXI § 1 przyp. wpraw. k.c. ma prawo do otrzymania spłaty odpowiadającej pełnemu udziałowi spadkowemu w gospodarstwie rolnym należącym do spadku, a w działale spadku otrzymał część tego gospodarstwa” (uchwała III CZP 22/67 z 21 IV 1967 r.).

Kodeks postępowania cywilnego z 17 XI 1964 r. (Dz. U. nr 43, poz. 296); sprost.: Dz. U. z 1965 r. nr 15, poz. 113.

Art. 200. Przepis art. 200 k.p.c. należy interpretować w tym kierunku, że pod pojęcie sądu, któremu powinien przekazać sprawę sąd niewłaściwy, rozumieć należy również właściwe biuro notarialne (III CR 308/66 z 16 XII 1966 r.).

Art. 203 § 4. „I. Pozwany będący jednym z dłużników solidarnych nie może zaskarżyć wyroku w części oddalającej powództwo w stosunku do pozostałych dłużników ani nie może kwestionować cofnięcia wobec nich pozwu i umorzenia w tej części postępowania. Naruszenie art. 203 § 4 k.p.c. może być podstawą rewizji powoda, nie zaś pozwanego będącego jednym z dłużników solidarnych.

2. Odpowiedzialność solidarna dłużników istnieje w interesie wierzyciela, nie może więc on być zmuszony do prowadzenia procesu przeciwko wszystkim dłużnikom, jeżeli jest to sprzeczne z jego interesem, w szczególności jeśli powoduje zbędną zwłokę postępowania.

3. Zestawienie art. 203 § 4 obowiązującego kodeksu postępowania cywilnego z art. 201 § 3 d. k.p.c. wskazuje, że ustawa nie przewiduje obecnie udzielenia przez sąd zgody na cofnięcie pozwu. Jedyne w wypadkach gdy sąd uzna cofnięcie pozwu za niedopuszczalne z przyczyn w przepisie tym wymienionych, powinien dać temu wyraz przez sprzeciwienie się cofnięciu i odmowę umorzenia postępowania” (II CR 387/66 z 5 XI 1966 r.).

Art. 321 § 2. Przepis art. 321 § 2 k.p.c. nie upoważnia sądu do orzekania o roszczeniach wynikających z faktów, których powód nie przytaczał albo które ujawniły się wskutek przeprowadzenia dowodów nie powołanych przez powoda. Sąd orzekając o takich roszczeniach i powołując się na nowe fakty, których strona nie powoływała, dokonuje tym samym niedopuszczalnej zmiany podstawy faktycznej (II PR 52/67 z 10 IV 1967 r.).

Art. 417 w związku z art. 384. Nie jest dopuszczalna rewizja nadzwyczajna od wyroku sądu rewizyjnego na rzecz współuczestników, którzy nie zaskarżyli wyroku sądu pierwszej instancji, jeżeli sąd rewizyjny nie rozpoznał co do nich sprawy w granicach przewidzianych w art. 384 k.p.c. (uchwała składu 7 sędziów SN III CZP 25/67 z 12 VI 1967 r.).

Art. 514 § 2. „Wydane na posiedzeniu niejawnym — w myśl art. 514 § 2 k.p.c. — postanowienia oddalające wniosek o wszczęcie postępowania nieprocesowego dotyczącego zainteresowanym w sprawie tylko w razie złożenia przez wnioskodawcę

rewizji i równocześnie z doręczeniem tej rewizji" (uchwała III CZP 41/67 z 7 VI 1967 r.).

Art. 677 § 2. O dziedziczeniu gospodarstwa rolnego (art. 677 § k.p.c.) sąd orzeka także wtedy, gdy w skład spadku wchodzi roszczenie o odzyskanie własności takiego gospodarstwa (III CR 242/66 z 20 X 1966 r.).

Art. 760 § 1 Wniosek o umorzenie postępowania egzekucyjnego złożony telefonicznie nie wywołuje żadnych skutków, jakie ustawa wiąże z wniesieniem pisma procesowego (art. 760 § 1 k.p.c.). (II CR 373/66 z 3 IV 1967 r.).

Art. 840 § 1. Powództwo o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności (art. 840 § 1 k.p.c.) nie może stanowić środka do żądania rozłożenia na raty sumy pieniężnej zasądzonej orzeczeniem wydanym w innej sprawie. Rozłożenie dochodzonej spłaty na raty może być zdarzeniem, o którym mowa w art. 840 § 1 pkt. 2 k.p.c., jeżeli doszło do skutku przed wytoczeniem powództwa przeciwegzekucyjnego przewidzianego w powołanym wyżej przepisie, a wierzyciel wszczął egzekucję w stosunku do całej należnej sumy (III CR 224/66 z 20 X 1966 r.).

Rozporządzenie z 22 III 1928 r. o ochronie wynalazków, wzorów i znaków towarowych (Dz. U. nr 39. poz. 384)

Art. 9. Stwierdzenie faktu korzystania z cudzego wynalazku na prawach „używacza uprzedniego” w rozumieniu art. 9 rozp. Prezydenta RP z dnia 22 III 1928 r. o ochronie wynalazków, wzorów i znaków towarowych (Dz. U. Nr 39, poz. 384) nie uzasadnia samo przez się oddalenia powództwa wynalazcy o odszkodowanie z tytułu naruszenia praw wynikających z zarejestrowania na jego rzecz patentu.

Wynalazcy służy zawsze odszkodowanie w przypadku przekroczenia przez uprzedniego używacza „granic rozciągłości”, w jakich korzystał on z wynalazku przed jego zgłoszeniem w urzędzie patentowym. Pod pojęciem „dotychczasowej rozciągłości” w świetle cytowanego przepisu należy rozumieć ilość przedmiotów wprowadzonych do obrotu w określonej jednostce czasu a wyprodukowanych przy zastosowaniu wynalazku chronionego patentem (III CR 415/66 z 13 III 1967 r.).

Dekret z 25 VI 1954 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. z 1958 r. nr 23, poz. 97)

Art. 26. „W procesie regresowym Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o zwrot wypłaconych świadczeń rentowych pozwany może bronić się zarzutem, że świadczenia te nie mieszczą się w granicach renty odszkodowawczej, jaka przysługiwałaby poszkodowanemu w myśl przepisów prawa cywilnego” (uchwała III CZP 16/67 z 5 IV 1967 r.).

Ustawa z 21 XII 1958 r. o szczególnym trybie ściągania zaległości z tytułu niektórych zobowiązań właścicieli nieruchomości wobec państwa (Dz. U. nr 77, poz. 398 wraz ze zmianami)

Art. 3. „1. Organ finansowy jest uprawniony do złożenia wniosku o przejęcie części nieruchomości, mimo że uchwała prezydium rady narodowej wydana w ramach art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 21 XII 1958 r. o szczególnym trybie ściągania zaległości z tytułu niektórych zobowiązań właścicieli nieruchomości wobec państwa (Dz. U. nr 77, poz. 398) dotyczy przejęcia nieruchomości w całości.

2. Uchwała prezydium właściwej rady narodowej w przedmiocie wszczęcia postępowania w celu przejęcia nieruchomości na własność państwa z mocy ustawy z dnia 21 XII 1958 r. winna wskazywać administracyjny tytuł wykonawczy oraz w taki sposób określać należność skarbu państwa, z którego wynikałoby, na pokrycie jakich należności ma być wszczęte postępowanie. Uchwała nawiązująca do

tytułu wykonawczego może jednak ograniczyć się do podania globalnej sumy należności.

3. Organ finansowy nie może objąć wnioskiem skierowanym do sądu należności nie zawartych w uchwale prezydium rady narodowej, jak również bez takiej uchwały rozszerzyć wniosku o należności powstałe w toku postępowania sądowego nieruchoomości.

4. Wykaz zaległości, któremu sąd ma nadać klauzulę wykonalności powinien zawierać składniki wymienione w art. 21 dekretu z 28 I 1947 r. o egzekucji administracyjnej świadczeń pieniężnych (Dz. U. nr 21, poz. 84 z późn. zmianami).

5. Sąd może orzec o przejęciu na własność państwa idealnej części nieruchomości, mimo że wniosek dotyczy przejęcia wydzielonej części nieruchomości" (uchwała III CZP 20/67 z 7 VI 1967 r.).

Ustawa z 14 VII 1961 r. o gospodarce terenami w miastach i osiedlach (Dz. U. nr 32, poz. 159, zmiana: art. XX przep. wpraw. k. c.)

Art. 30. „Do wykonania prawa pierwokupu, przysługującego skarbowi państwa z mocy art. 30 ustawy z dnia 14 VII 1961 r. o gospodarce terenami w miastach i osiedlach (Dz. U. nr 32, poz. 159, zmiany: art. XX przep. wpraw. k. c.), wystarcza zawiadomienie zbywcy nieruchomości przed upływem terminu określonego w art. 32 tej ustawy o złożeniu w formie aktu notarialnego odpowiedniego oświadczenia przez prezydium właściwej rady narodowej" (uchwała III CZP 88/66 z 20 II 1967 r.).

Rozporządzenie Rady Ministrów z 1 XII 1961 r. w sprawie obowiązkowych ubezpieczeń następstw nieszczęśliwych wypadków i odpowiedzialności cywilnej z ruchu pojazdów mechanicznych (Dz. U. nr 55, poz. 311)

§ 17 ust. 2. „W razie istnienia warunków dających, w myśl § 17 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 XII 1961 r. w sprawie obowiązkowych ubezpieczeń następstw nieszczęśliwych wypadków i odpowiedzialności cywilnej z ruchu pojazdów mechanicznych, podstawę do obniżenia roszczenia Państwowego Zakładu Ubezpieczeń względem kierowcy o zwrot świadczenia wypłaconego poszkodowanemu, należność PZU z tego tytułu ulega zmniejszeniu w zakresie przewidzianym w tym przepisie; odpowiedzialność regresowa kierowcy, (oparta na § 17 ust. 2 cyt. rozporządzenia, nie może przekraczać 10 000 złotych również wtedy, gdy 50% świadczenia wypłaconego przez PZU stanowi kwotę wyższą; rozpoznając roszczenie PZU oparte na § 17 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 XII 1961 r. sąd kontroluje dopuszczalność i zakres zastosowanej przez PZC obniżki" (uchwała III CZP 21/67 z 15 XII 1967 r.).

Rozporządzenie Rady Ministrów z 38 XI 1964 r. w sprawie przenoszenia własności nieruchomości rolnych, znoszenia własności takich nieruchomości oraz dziedziczenia gospodarstw rolnych (Dz. U. nr. 45, poz. 304)

§ 1. „Przeznaczenie nieruchomości lub jej części, która jest lub może być użytkowana na cele produkcji rolnej, w zatwierdzonym miejscowym planie szczegółowym, określonym w art. 17 ustawy z dnia 31 I 1961 r. o planach zagospodarowania przestrzennego (Dz. U. nr 7, poz. 47) na inne cele, nie związane z produkcją rolną, podobnie jak objęcie takiej nieruchomości lub części uchwałą o wyznaczeniu terenów budowlanych na podstawie art. 4 ust. 6 ustawy z dnia 31 I 1961 r. o terenach budowlanych na obszarze wsi (Dz. U. nr 5, poz. 30) pozbawia tę nieruchomość względnie odpowiednią jej część charakteru nieruchomości rolnej w rozumieniu § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 XI 1964 r. (Dz. U. nr 45, poz. 304)". (uchwała III CZP 36/67 z 15 V 1967 r.).

Zebrał

Henryk Dąbrowski

ORZECZNICTWO KARNE SĄDU NAJWYŻSZEGO
IZBA KARNA I IZBA WOJSKOWA*Kodeks karny*

Art. 58. Jeżeli okres tymczasowego aresztowania oskarżonego przewyższa okres wymierzonej mu kary pozbawienia wolności, sąd wyrokujący może w myśl art. 58 k.k. zaliczyć oskarżonemu na poczet kary pozbawienia wolności tylko tę część okresu tymczasowego aresztowania, która nie przewyższa okresu wymiaru kary pozbawienia wolności (12 IX 1966 r. — II KR 417/65).

Art. 215. Dla bytu przestępstwa z art. 215 § 1 k.k. pod względem podmiotowym nie jest konieczne ustalenie, że sprawca miał zamiar spowodować pożar, zalew, zawalenie się budowli albo katastrofę w komunikacji lądowej, wodnej lub powietrznej. Zamiar sprawcy (choćby ewentualny) musi jedynie obejmować sprowadzenie niebezpieczeństwa wydarzeń przewidzianych w art. 215 k.k., tj. stworzenia takiej sytuacji, w której wydarzenia te bezpośrednio grożą. Nie jest np. konieczne, by sprawca chciał wywołać pożar. Wystarczy, że sprawca chciał wywołać taką sytuację, w której pożar bezpośrednio grozi, lub że na stworzenie takiej sytuacji się godził, choćby liczył, że pożar nie nastąpi (10 I 1967 r. — IV KR 222/66).

Art. 286. Niezłożenie przewidzianego w art. 16 ustawy z dnia 15 XII 1951 r. o orzecznictwie karnoadministracyjnym (tekst jednolity Dz. U. nr 39/1966. poz. 233) wniosku o ukaranie za czyny określone w art. 1—10 ustawy z dnia 17 VI 1966 r. o przekazaniu niektórych drobnych przestępstw jako wykroczeń do orzecznictwa karnoadministracyjnego (Dz. U. nr 23, poz. 149) — przez osobę, która w tym zakresie działa jako organ państwowy, organ Milicji Obywatelskiej lub w imieniu urzędu, instytucji państwowej i społecznej lub też w imieniu jednostki gospodarki uspołecznionej, stanowi niedopełnienie obowiązku w rozumieniu art. 286 k.k., jeżeli osoba ta jest urzędnikiem lub odpowiada jak urzędnik (art. 292 k.k. i art. 46 m.k.k.). (7 sędziów 16 V 1967 r. — VI KZP 27/67).

Kodeks karny Wojska Polskiego

Art. 120. Przepis art. 120 k.k.W.P. ma zastosowanie w przypadku użycia przez żołnierza przemocy, groźby lub podstępu w celu przeszkodzenia starszemu stopniem w wykonaniu rozkazu w sprawach służbowych albo w celu zmuszenia do zaniechania czynności służbowych podjętych zgodnie z punktem 23 lub 24 regulaminu służby wewnętrznej Sił Zbrojnych PRL (Cała Izba Wojskowa 28 XII 1966 r. — U 3/66).

Kodeks postępowania karnego

Art. 2. I. Doniesienie wniesione do sądu powiatowego przez Milicję Obywatelską, inną władzę lub osoby urzędowe, o których mowa w art. 32 przep. wpraw. k.p.k., a także w art. 7 § 1 ustawy z dnia 20 VII 1950 r. o zmianie przepisów postępowania karnego, zawierające dane wskazane w art. 328 lit. d i c k.p.k., stanowi — w rozumieniu art. 2 § 1 k.p.k. — żądanie uprawnionego oskarżyciela wszczęcia postępowania w przedmiocie wydania nakazu karnego (art. 31 przep. wpraw. k.p.k.).

II. W razie gdy zajdą okoliczności uzasadniające rozpoznanie sprawy w trybie postępowania zwyczajnego, doniesienie wniesione przez Milicję Obywatelską zwraca się celem ewentualnego złożenia aktu oskarżenia zatwierdzonego przez prokuratora stosownie do art. 8 lit. d ustawy z dnia 20 VII 1950 r. o zmianie przepisów postępowania karnego; w takiej sytuacji doniesienie wniesione przez jednego z oskarżycieli publicznych wymienionych w art. 7 cytowanej ustawy w sprawach w tym przepisie wskazanych należy zwrócić temu oskarżycielowi, celem złożenia

aktu oskarżenia, jeżeli doniesienie to nie odpowiada warunkom uproszczonego aktu oskarżenia; doniesienie wniesione przez wskazaną w art. 32 przep. wpraw. k.p.k. władzę lub osobę urzędową w zakresie ich działania, o ile nie korzystają one z uprawnień oskarżyciela publicznego stosownie do przepisu szczególnego, nie może być natomiast podstawą postępowania zwyczajnego (uproszczonego), dopóki nie uzyska postaci aktu oskarżenia (7 sędziów 17 III 1967 — VI KZP 34/66).

Art. 34 § 1 lit. h. Okoliczność, iż dany sędzia brał udział w rozpoznaniu rewizji i wydaniu w II insancji wyroku, który następnie wraz z wyrokiem sądu I instancji został uchylony przez Sąd Najwyższy na skutek rewizji nadzwyczajnej, stanowi przyczynę wyłączenia sędziego w rozumieniu art. 34 § 1 lit. h k.p.k. (17 III 1967 r. — VI KZP 55/66).

Art. 79. Na postanowienie sędziego dla nieletnich, umarzające na podstawie art. 478 § 2 lub § 3 k.p.k. śledztwo albo dochodzenie, służy zażalenie prokuratorowi, a nieletniemu, jego obrońcy oraz osobom wymienionym w art. 363 k.p.k. wtedy, gdy prawa nieletniego zostały naruszone (7 sędziów 9 VI 1967 r. — VI KZP 68/65).

Art. 117. Niezbędnym warunkiem wydania nie nasuwającej zastrzeżeń opinii jest wykorzystanie przez biegłych lekarzy psychiatrów wszystkich dostępnych danych co do stanu zdrowia oskarżonego, a w szczególności danych zawartych w szpitalnych kartach informacyjnych, historiach chorób lub w innych dokumentach lekarskich, jeżeli dokumenty takie istnieją, niezależnie od własnych badań laboratoryjnych i danych uzyskanych z wywiadów lekarskich.

Biegli psychiatrzy powinni również wydać opinię co do stanu zdrowia psychicznego oskarżonego w stosunku do każdego z zarzuconych oskarżonemu czynów oddzielnie, skoro czyny te różnią się od siebie pod względem charakteru i z tego względu może występować różny stopień odpowiedzialności.

„Normalne” zachowanie się oskarżonego na rozprawie i zadawanie przez niego „prawidłowych” pytań nie przesądza jeszcze o stanie psychicznym w chwili popełnienia przestępstwa (17 I 1967 r. — IV KR 238/66).

Art. 270. Gdy oskarżony uczestniczy wprawdzie w całej rozprawie sądowej, ale ze względu na nieznaną sobie języka polskiego lub kalectwo nie ma możliwości zapoznania się bezpośrednio z treścią przeprowadzonych dowodów, na przewodniczącym ciężko przewidziany w art. 270 § 2 k.p.k. obowiązek poinformowania oskarżonego o treści przeprowadzonych dowodów za pośrednictwem tłumacza lub biegłego. Niedopełnienie tego obowiązku ogranicza prawo oskarżonego do obrony i może mieć wpływ na treść rozstrzygnięcia, dlatego też z reguły stanowi podstawę do uchylenia zaskarżonego wyroku (20. XII 1966 r. — IV KR 211/66).

Art. 308 § 1. W przypadku przerwania rozprawy głównej dla wypoczynku, bezzwłocznego sprowadzenia dowodów lub z innych ważnych przyczyn, stosownie do przepisu art. 308 § 1 k.p.k., norma art. 255 k.p.k. o zawiadomianiu prokuratora o terminie przez doręczenie mu listy wyznaczonych spraw (wokandy) nie ma zastosowania, jeżeli prokurator w chwili zarządzenia przerwy i oznaczenia czasu dalszego ciągu rozprawy zgodnie z przepisem art. 308 k.p.k. brał udział w przerwanej rozprawie.

Uchybienie terminu zawitego, wiążące się z nieobecnością prokuratora po jej przerwie, uzasadnione jedynie faktem nieotrzymania wokandy z oznaczeniem terminu dalszego ciągu rozprawy przerwanej, nie jest przyczyną niezależną od prokuratora i dlatego nie daje podstawy do przywrócenia terminu (17 III 1967 r. — VI KZP 52/66).

Art. 331¹. Art. 331¹ § 1 k.p.k. stosuje się jedynie wtedy, gdy w sprawie nie zostało wytoczone powództwo adhezyjne, ponieważ zasądzenie odszkodowania pie-

niężnego z urzędu stanowi drogę zastępczą do rozstrzygnięcia o roszczeniach cywilnych płynących z przestępstwa wyrządzającego szkodę w imieniu społecznym. W konsekwencji więc z art. 331¹ § 1 k.p.k. nie wynika ujemna przesłanka procesu adhezyjnego, lecz tylko ograniczenie dopuszczalności pozostawienia powództwa cywilnego bez rozpoznania, wobec niezebrania w sprawie karnej materiału wystarczającego do jego rozstrzygnięcia (art. 332 k.p.k.) (15 XII 1966 r. — V KRN 722/66).

Art. 331¹. Udzielenie pomocy do popełnienia kradzieży mienia społecznego jest zjawiskową postacią tego samego przestępstwa i w zakresie zasądzenia odszkodowania pomocnik nie może być inaczej potraktowany niż sprawca takiej kradzieży, a art. 331¹ § 1 k.p.k. nie ogranicza obowiązku zasądzenia odszkodowania jedynie do sprawców zagarnięcia *sensu stricto* (22 XII 1966 r. — V KRN 710/66).

Art. 377. Wątpliwości co do poczytalności oskarżonego wyłączają dopuszczalność postępowania doraźnego i powodują nieważność wydanego w tym trybie wyroku (24 IX 1966 r. — V KRN 686/66).

Art. 478. Nietletniemu należy wyznaczyć obrońcę przed wydaniem przez sędziego dla nieletnich postanowienia zamykającego śledztwo lub dochodzenie oraz w toku całego postępowania przygotowawczego w tych wypadkach, gdy orzeczenie sędziego dla nieletnich może naruszać prawa nieletniego; zachodzi to w szczególności przy stosowaniu środków zapobiegających uchylaniu się od sądu oraz w niektórych wypadkach umorzenia śledztwa lub dochodzenia przeciwko nietletniemu (7 sędziów 9 VI 1967 r. — VI KZP 68/65).

Kodeks wojskowego postępowania karnego

Art. 290 § 2. W myśl art. 290 §" 2 k.w.p.k. wznowienie postępowania na korzyść skazanego dopuszczalne jest bez względu na przedawnienie, nie ma więc podstawy do tego, aby umarzać z powodu przedawnienia postępowanie karne prowadzone na skutek wznowienia (25 XI 1966 r. — Zo 1/66).

Ustawa z 18 VI 1959 r. o odpowiedzialności karnej za przestępstwa przeciw własności społecznej (Dz. U. nr 36, poz. 228).

Art. 2. Odpowiedzialności karnej z art. 2 § 1 ustawy z dnia 18 VI 1959 r. podlega sprawca tylko wówczas, jeśli obowiązek ochrony, przechowania lub zabezpieczenia mienia społecznego, powstający w związku z zajmowanym stanowiskiem lub sprawowaną funkcją, jest obowiązkiem służbowym. Obowiązek w dziedzinie ochrony, przechowania lub zabezpieczenia mienia społecznego nie może być przypadkowy, musi on powstawać w związku z zajmowanym stanowiskiem lub sprawowaną funkcją, z czego wynika, że ma to być związek służbowy. Nie można zatem z faktu, że kierowca, dostarczając materiały pędne w określone miejsce i odbierając równocześnie dowód dostawy, wyprowadzać wniosku, że stał się konwojentem (24 III 1967 r. — III KR 43/66).

Ustawa z dnia 2 XII 1960 r. o sprawach z oskarżenia prywatnego (Dz. U. nr 54, poz. 308)

Art. 13. Jeżeli skarga pokrzywdzonego (akt oskarżenia) o przestępstwo ścigane z oskarżenia prywatnego wpłynęła do sądu przed upływem trzech miesięcy od dowiedzenia się o osobie sprawcy, sąd obowiązany jest nadać sprawie dalszy bieg także wtedy, gdy zryczałtowaną równowartość kosztów postępowania złożono po upływie tego terminu, a przed upływem przedawnienia ścigania (art. 86 k.k.). (7 sędziów 17 III 1967 — V KZP 25/66).

Prawo wodne z dnia 30 V 1962 r. (Dz. U. nr 34, poz. 158)

Art. 82 ust. 3. Szkodliwego zanieczyszczenia wód w rozumieniu przepisu art. 82 ust. 3 prawa wodnego z dnia 30 V 1962 r. może się dopuścić każdy, kto wywołuje

W nich zmiany fizyczne lub biologiczne, które sprawiają, że wody te nie nadają się do normalnego korzystania dla celów komunalnych, przemysłowych, rolniczych, rybackich lub innych. Każdy więc, kto szkodliwie zanieczyszcza wody w rozumieniu przepisu art. 83 ust. 3 prawa wodnego, podlega odpowiedzialności karnej z art. 154 ust. 1 tego prawa.

Posiadacz wodnoprawnego pozwolenia na odprowadzenie ścieków, jeżeli nie eksploatuje urządzeń zabezpieczających wody przed zanieczyszczeniem wbrew obowiązki określonej w art. 84 prawa wodnego, odpowiada karnie również z art. 154 ust. 1 tego prawa. Jeżeli zwiększa ilość oraz zmienia stan i skład odprowadzonych ścieków, określony w pozwoleniu wodnoprawnym przez właściwy organ administracji wodnej w myśl art. 48 ust. 3 prawa wodnego, odpowiada karnie z art. 156 tego prawa. Jeżeli jednak spowoduje szkodliwe zanieczyszczenie wody, odpowiada również z art. 154 ust. 1 prawa wodnego.

Posiadacz więc wodnoprawnego pozwolenia na odprowadzenie ścieków odpowiada za szkodliwe zanieczyszczenie wód jak każdy, kto szkodliwie zanieczyszcza wody. Ponadto odpowiada karnie za naruszenie warunków dotyczących ilości, stanu i składu odprowadzonych ścieków, określonych w pozwoleniu wodnoprawnym, jak również za nieeksploatowanie urządzeń zabezpieczających wody przed zanieczyszczeniem, choćby nie spowodował szkodliwego zanieczyszczenia wód (17 X 1966 r. — III KR 95/66).

Dekret z dnia 20 VII 1964 r. o amnestii (Dz. U. nr 27, poz. 174)

Art. 8. Sprawca przestępstwa znanego organom powołanym do ścigania przestępstw, który w terminie trzech miesięcy od dnia wejścia w życie dekretu z dnia 20 VII 1964 r. o amnestii zgłosił się do tych organów i ujawnił dodatkowe, a przedtem organom tym nie znane okoliczności tego przestępstwa oraz wskazał wszystkie znane mu osoby, które z nim wespół działały — korzysta z dobrodziejstwa art. 8 powyższego dekretu, jeżeli ujawnione przez niego okoliczności są istotne dla charakterystyki czynu jako przestępstwa i dla jego konsekwencji prawnych (7 sędziów 16 XII 1966 r. — VI KZP 23/66).

Ustawa z dnia 17 VI 1966 r. o przekazaniu niektórych drobnych przestępstw jako wykroczeń do orzecznictwa karnoadministracyjnego (Dz. U. nr 23, poz. 149).

Art. 2. Kara wymierzona prawomocnie przed 1 I 1967 r. za czyny określone w art. 1—10 ustawy z 17 VI 1966 r. o przekazaniu niektórych drobnych przestępstw jako wykroczeń do orzecznictwa karnoadministracyjnego, lecz do tej daty nie wykonana, podlega po tej dacie wykonaniu w rozmiarze, w jakim została orzeczona (7 sędziów 12 V 1967 r. — VI KZP 21/67).

Art. 3. Przepis art. 3 § 1 ustawy z dnia 17 VI 1966 r. o przekazaniu niektórych drobnych przestępstw jako wykroczeń do orzecznictwa karnoadministracyjnego obejmuje swą dyspozycją paserstwo mienia społecznego (7 sędziów 12 V 1967 — VI KZP 23/67).

Art. 4. Po wejściu w życie ustawy z dnia 17 VI 1966 r. o przekazaniu niektórych drobnych przestępstw jako wykroczeń do orzecznictwa karnoadministracyjnego zachowały moc przepisy art. 54 i 55 prawa o wykroczeniach jako szczególne w stosunku do odpowiednich przepisów tej ustawy (art. 4 § 1 i art. 1 § 1 i 2). (7 sędziów 12 V 1967 r. VI KZP 22/67).

Art. 16. W sprawach, w których według obowiązujących przepisów sąd powiatowy orzeka na rozprawie jednoosobowo, zażalenie na postanowienie tego sądu wydane na posiedzeniu niejawnym w składzie jednego sędziego rozpoznaje jako instancja odwoławcza sąd powiatowy w składzie trzech sędziów, chyba że szczególny przepis ustawy stanowi inaczej. W sprawach, w których według obowiązku

jących przepisów sąd powiatowy orzeka na rozprawie kolegialnie, zażalenie na postanowienie tego sądu wydane na posiedzeniu niejawnym w składzie jednego sędziego rozpoznaje jako instancja odwoławcza sąd wojewódzki. Sąd wojewódzki jako instancja odwoławcza rozpoznaje również zażalenie na takie postanowienie sądu powiatowego, które sąd ten wydał na posiedzeniu niejawnym w składzie kolegialnym (7 sędziów 3 V 1967 r. — VI KZP 12/67.

Zebrał
Stefan Kalinowski